

Rooma Waxay Adkaysaa Aragtida - Lambar Lix

Khilaafaadka Nebinimada ee Taariikhda Adventist-ka: Fahamka Khilaafka u dhexeeya Uriah Smith iyo James White ee ku saabsan Daanyeel 11:36

Jeff Pippenger
2024-08-14

Waxaan ka hadlaynaa lix xariiq oo muran nebiyadeed ah oo ka dhex dhacay taariikhda Adventism-ka laga bilaabo 1798 ilaa maanta.

“Taariikhda iyo waxsii sheegyada dhexdeeda Erayga Ilaah wuxuu sawirayaa halganka dheer ee soo jireenka ah ee u dhexeeya runta iyo qaladka. Halgankaasu weli wuu socdaa. Waxyaalihii hore u jiray waa la soo celin doonaa. Murannadii hore dib ayaa loo soo noolayn doonaa, aragtiyo cusubna si joogto ah ayay u soo baxayaan. Laakiin dadka Ilaah, kuwaas oo rumaysadkooda iyo oofinta waxsii sheegyada ka qaatay qayb ku saabsan ku dhawaaqidda farriimaha malaa’igta koowaad, labaad, iyo saddexaad, waxay garanayaan halka ay taagan yihiin. Waxay leeyihiin waayo-aragnimo ka qaalisan dahabka saafiya. Waa inay u istaagaan si adag sida dhagax weyn, iyagoo bilowgii kalsoonidooda ku haya si aan leexleexad lahayn ilaa ugu dambaysta.” Selected Messages, book 2, 109.

Qoraalkii hore waxa uu ka hadlay murankii ugu horreeyey iyo kii ugu dambeeyey ee ku saabsanaa awoodda Roomaanka, haatanna waxa aynu qaadi doonaa murankii dhex maray Uriah Smith iyo James White. Uriah Smith waxa uu aayadda soddon iyo lixaad ku daray “fasiraaddiisa gaarka ah.”

“AAYADDA 36. Boqorkuna wuxuu yeeli doonaa sida uu doonayo; oo isagu wuu isa sarraysiin doonaa, oo wuu iska weynayn doonaa ilaah kasta ka sarreeya, oo waxyaalo yaab leh ayuu ka sheegi doonaa isagoo ka gees ah Ilaaha ilaahyada, wuuna barwaaqoobi doonaa ilaa cadhadu ka dhammaato; waayo wixii la go’aamiyey waa la samayn doonaa.

“Boqorka halkan lagu soo bandhigay ma tilmaami karo isla awooddii ugu dambaysay ee la xusay; taas oo ah, awoodda baabanimada; waayo, tilmaamaha la bixiyey ma waafaqayaan haddii lagu dabaqo awooddaas.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 292.

Smith wuxuu qiray in awoodda ku jirta aayaddii hore ay ahayd “Rooma baabbeed,” laakiin wuxuu ku andacoonayaa in astaamaha ku jira aayadda soddon iyo lixaad aanay ahayn astaamo nebiyadeed oo lagu garto Rooma baabbeed. Sheegashadaas waa been. Waa in la xusuusto in kacdoonkii 1863 lagu dhinac dhigay toddobadii wakhti ee ku jira Laawiyiintii cutubka labaan iyo lix, sidaas darteedna la diiday matalaaddii toddobada wakhti ee labada loox ee Xabaquuq. Jaantuskii 1843 iyo kii 1850 labaduba waxay sawirayaan toddobada wakhti bartamaha ugu qumman ee jaantusyadooda, labada sawirna labaduba waxay iskutallaabta dhigaan bartamaha xariiqda toddobada wakhti. Markii iftiinkii cusbaa ee toddobada wakhti yimid 1856 dabadeedna la diiday, waxay taasi calaamadisay diidmada labada loox ee Xabaquuq, iyo weliba awoodda Ruuxa Waxsii sheegidda, kaas oo si cad u aqoonsanaya in labada jaantusba Ilaah hagay.

Sida ay Walaashu White sheegtay, khiyaanada ugu dambaysa ee Shaydaanku waa inay waxba ka jiraan maragga Ruuxa Ilaah, halkaasna khiyaanadii ugu horraysayna ay ahayd in waxba laga dhigo maragga Ruuxa Ilaah; waxaana ay sidoo kale ka dhignayd diidmo isku mar ah oo loo diidayay runihii aasaasiga ahaa ee ku yaallay labada shaxood, gaar ahaan toddobada jeer.

Kacdoonkii 1863, ma jirin qof kale ee wuxuu ahaa Uriah Smith kii soo saaray jaantuskii been-abuurka ahaa ee 1863, kaas oo ka saaray xariiqda toddobada wakhti. Markii la gaadhay 1863 Uriah Smith indhihiisii ayuu ka qarsaday iftiinkii toddobada wakhti, wuxuuna kari waayay inuu arko in ay jiraan laba “cadhooyin” oo Daanyeel tilmaamayo. Labada cadhooyin waxay matalaan toddobada wakhti ee ka gees ahaa boqortooyadii woqooyi ee Israa’iil, iyo boqortooyadii koonfureed ee Yahuudah. Tii ugu horraysay ee ka dhan ahayd tobanka qabiil ee woqooyi waxay bilaabatay 723 BC waxayna dhammaatay 1798, tan labaadna waxay bilaabatay 677 BC waxayna dhammaatay 1844.

Jibriil wuxuu ugu yimid Daanyeel cutubka siddeedaad si uu u sharaxo araggii marah, waxaana la xidhiidha hawshiisa uu bixiyey markhaati labaad oo ku saabsan 1844. Laba kun iyo saddexda boqol ee sano ee Daanyeel cutubka siddeedaad waxay ku dhammaadeen 1844, hase ahaatee sidoo kale markaas ayay ku dhammaatay tii ugu dambaysay ee labada caro ee ka gees ahaa boqortooyooyinkii woqooyi iyo koonfureed.

Oo wuxuu yidhi, Bal eeg, waxaan ku ogeysiinayaa waxa dhici doona dhammaadka ugu dambeeya ee cadhada; waayo, wakhtiga la gooyay ayaa dhammaadku iman doonaa. Daanyeel 8:19.

Dhammaadka ugu dambaysa waxay horay u qaadanaysaa dhammaadkii ugu horreeyay. Kii ugu dambeeyay ee labada cadho, oo si fudud u ah odhaah kale oo toddobada wakhti ah, wuxuu dhammaaday 1844, cadhadii horena waxay dhammaatay 1798. Aayadda uu Smith ku dooday inayan lahayn wax tilmaamo ah oo ku saabsan awoodda baabanimada ayaa tilmaantay sannadkii ay baabanimadu heli lahayd boogteedii dilaaga ahayd.

Boqorkuna wuxuu samayn doonaa siduu doonayo; oo isagu isagu is-weynayn doonaa, oo wuxuu is-kor marin doonaa ilaah kasta ka sarreeya, oo wuxuu ku hadli doonaa waxyaalo yaab leh oo ka gees ah Ilaaha ilaahyada, oo wuu barwaaqoobi doonaa ilaa cadhadu dhammaato; waayo wixii la goostay waa la samayn doonaa. Daanyeel 11:36.

“Boqorka” ee aayadda soddon iyo lixaad wuxuu “barwaaqoobi doonaa ilaa xanaaqa la dhammaystiro.” U firso waxa Smith ka qorayo Daanyeel cutubka siddeedaad, aayadaha saddex iyo labaan iyo afar iyo labaan, isla buuggaas uu ku andacoonayo in awoodda baabawiyeeedu aanay lahayn sifooyinka saxda ah ee lagu rumoobayo aayadda soddon iyo lixaad.

“AAYADDA 23. Oo wakhtiga ugu dambeeya ee boqortooyadooda, markii kuwa xadgudbayaasha ahi gaadhaan qiyaastoodii buuxda, waxaa kici doona boqor weji daran leh oo garanaya hadallo dahsoon. 24. Oo xooggiisu wuu weynaan doonaa, laakiin ma ahaan doono xooggiisa qudhiisa; oo si yaab leh ayuu wax u baabbi’ in doonaa, wuuna liibaani doonaa, wuuna ku dhaqmi doonaa, oo wuxuu baabbi’ in doonaa kuwa xoogga badan iyo dadka quduuska ah. 25. Oo xeeladdiisa ayuu khiyaanadna ku barwaaqayn doonaa gacantiisa; oo

qalbigiisa ayuu isku weynayn doonaa, oo nabadgelyo ku baabbi'in doonaa kuwo badan; weliba wuxuu ka hor kici doonaa Amiirka amiirrada; laakiin waxaa la jebin doonaa iyada oo aan gacan lagu jebin.”

“Awooddani waxay ka dhalataa afarta qaybood ee boqortooyadii orgiga wakhtiga dambe ee boqortooyadooda, taas oo ah, xagga dhammaadka socodkooda. Dabcan, waa isla geeskii yaraa ee aayadda 9 iyo kuwa ka dambeeya. U dabaq Rooma, sida lagu sheegay faallooyinka aayadda 9, markaas wax walba way is waafaqayaan oo way caddaanayaan.

“‘Boqor weji daran leh.’ Muuse, isagoo sii sheegayay ciqaabta ku iman doonta Yuhuudda oo ka imanaysa isla quwaddan, wuxuu ugu yeedhay ‘quruun weji daran leh.’ Sharciga Kunoqoshadiisa 28:49, 50. Ma jirin dad si ka cabsi badan uga muuqday habsami-ula-safkooda dagaal sida Roomaanku. ‘Oo garanaya hadallo dahsoon.’ Muuse, Qorniinka isla halkaas lagu tixraacay, wuxuu leeyahay, ‘Afkoodana ma aad garan doontid.’ Tani laguma sheegi karin Baabulooniyiinta, Faarisiyiinta, ama Giriigta marka loo eego Yuhuudda; waayo, afafka Kaldayiga iyo Giriigga waxaa Falastiin looga isticmaali jiray heer ka badan ama ka yar. Hase ahaatee, arrintu sidaas ma ahayn afka Laatiinka.”

“Markii xadgudbayaashu buuxsamaan.” Intii oo dhan, xidhiidhka ka dhexeeya dadka Ilaah iyo kuwii dulminayayba si joogto ah ayaa loo eegayaa. Waxay ahayd xadgudubadii dadkiisa aawadood in maxaabiis ahaan loo gacan geliyey. Sii wadistoodii dembiguna waxay keentay ciqaab ka sii daran. Marna Yuhuuddu, qaran ahaan, akhlaaq ahaan ugama ay sii fasahaadsanayn sidii wakhtigii ay hoos yimaadeen xukunka Roomaanka.

“‘Xoog badan, laakiin aan ahayn xooggiisa qudhiisa.’ Guusha Roomaanku waxay si weyn ugu timid gargaarka xulafadooda, iyo kala qaybsanaanta cadowgooda, taas oo ay had iyo goor diyaar u ahaayeen inay ka faa’iidaystaan. Roomaankii Baadariga ahaa isaguna wuxuu ahaa xoog badan isaga oo taas ku helaya awoodaha cilmaaniga ah ee ay ku haysay talo-ruuxi ah.

“‘Wuxuu si yaab leh u baabbi’in doonaa.’ Rabbigu wuxuu Yuhuudda ugu sheegay afka nebi Ezekiel in uu ku wareejin doono rag ‘xariif ku ah wax baabbi’inta;’ oo gowracii kow iyo boqol kun oo Yuhuud ah intii Yerusaleem lagu baabbi’inayay ciidankii Roomaanku, wuxuu ahaa xaqiijin cabsi leh oo erayadii nebiga ah. Oo Rooma marxaladdeedii labaad, ama tan baabawnimada, waxay mas’uul ka ahayd dhimashada konton milyan oo shahiid ah.”

“‘Khiyaanadiisa dhexdeedana wuxuu ka dhigi doonaa khiyaano inay gacantiisa ku barwaaqowdo.’ Rooma waxaa awoodihii oo dhan kaga soocnaa siyaasad khiyaano ah, taas oo ay quruumaha ku hoos gelisay xukunkeeda. Tani waa run marka laga hadlayo Rooma tii jaahiliga ahayd iyo tii baabada ahaydba. Oo sidaas daraaddeed nabad ayuu ku halligay kuwo badan.

“Ugu dambayntiina, Rooma, iyada oo ku metelaysa qofkii mid ka mid ah taliyayaasheeda, ayaa ka hortimid Amiirka amiirrada, iyada oo xukun dil ah ku ridday Ciise Masiix. ‘Laakiinse waa la jebin doonaa iyada oo aan gacan lagu samayn,’ waa oraah qeexaysa burburinta awooddan inay la mid tahay garaacidda sanamka ee cutubka 2.” Uriah Smith Daniel and the Revelation, 202–204.

Smith, laba jeer ee tuducan, wuxuu tilmaamayaa in astaamaha nebiyadeed ee Roomaanka jaahiliga ah iyo Roomaanka baadariga ahi ay is-beddeli karaan, waayo waxay si fudud u yihiin muujinta Rooma laba weji leh, sida isku-darka birta iyo dhoobada ee ku jira Daanyeel cutubka labaad, taas oo Sister White ay ku aqoonsanayso inay yihiin calaamado u taagan xeelad-diimeedka iyo xeelad-dawladeedka. Markii Daanyeel, aayadaha uu Smith ka hadlayo, ku tilmaamayo in Rooma “uu barwaaqoobi doono, oo falanqayn doono,” iyo in Rooma “uu xeelad ku barwaaqaysiin doono gacantiisa,” Smith wuxuu ku doodayaa in aayadda soddon iyo lixaad “boqorka” “barwaaqoobi doona ilaa cadhadu ka dhammaanayso” uu aqoonsanayo sifo nebiyadeed oo quseysa labadaba Roomaanka jaahiliga ah iyo Roomaanka baadariga ah. Dabadeedna wuxuu ku andacoonayaa in aanay jirin mid ka mid ah sifooyinka Rooma ee aayadda soddon iyo lixaad tixraacaysa awoodda baadariga.

Waxaannu tixraacnay Smith si uu u taageero aqoonsiga ah in Rooma tahay tuugada dhidibada u taagta muujintii, waxaana mid ka mid ah afarta astaamood ee nebiyadeed ee ku jirta aayadda afar iyo tobnaad yahay in Rooma is-weyneysiiso.

Oo wakhtiyadaasna dad badan ayaa ka soo kici doona boqorka koonfureed; weliba kuwa dadkaaga waxdhaca ayaa isa sarraysiin doona inay xaqiijiyaan riyada; laakiin way dhici doonaan. Daanyeel 11:14.

Smith wuxuu ku doodayaa in tilmaamaha boqorka ee aayadda soddon iyo lixaad aanay waafaqsanayn awoodda baabbanimada, in kastoo uu hore u difaacay in ay ahayd Roomaanka ku jira aayadda afar iyo tobnaad ee isa sarraysiisa. Hase yeeshee boqorka ku jira aayadda soddon iyo lixaad “wuu isa sarraysiin doonaa.” Isla boqorkaas ku jira aayadda soddon iyo lixaad wuxuu “waxyaalo yaab leh kaga hadli doonaa Ilaaha ilaahyada.” Kitaabka Daanyeel awoodda baabbanimadu “erayo waaweyn ayay ku hadli doontaa kan ugu sarreeya,” kitaabka Muujintana awoodda baabbanimadu waxay caydaa kan ugu sarreeya.

Oo af baa la siiyey oo ku hadlaya waxyaalo waaweyn iyo cay; waxaana la siiyey amar uu ku sii jiro laba iyo afartan bilood. Markaasuu afkiisa u kala qaaday cay ka dhan ah Ilaah, si uu u caayo magiciisa, teendhadiisa, iyo kuwa samada deggan. Muujintii 13:5, 6.

Astaamo kasta oo nebinnimo ee awoodda baabnimo waxa lagu gartaa aayadda lix iyo soddonaad.

Oo boqorkuna wuxuu yeeli doonaa siduu doonayo; oo isagaa iskor qaadi doona, oo wuxuu isu weyneyn doonaa ilaah kasta ka sarraysa, oo waxyaalo yaab leh ayuu kaga hadli doonaa Ilaaha ilaahyada ka gees ah, oo wuu liibaani doonaa ilaa xanaaqii la dhammeeyo; waayo wixii la goostay waa la samayn doonaa. Daanyeel 11:36.

Faallooyinka dadka marar badan waa kuwo aan lagu kalsoonaan karin, hase yeeshee faallo-bixiyayaal badan oo Adventist ah ayaa marag ka ah runta muuqata ee ah in aayadda soddon iyo lixaad ay ahayd tii rasuul Bawlos ka dhigan-hadlayay 2 Tesaloniika, markuu ka hadlayay ninka dembiga.

Ninna yuusan idinku khiyaanayn si kastaba ha ahaatee; waayo, maalintaasu iman mayso ilaa marka hore ka-noqosho timaado, oo ninkaas dembiga ah la muujiyo, kaasoo ah wiilka

halaagga; kan ka gees yimaada oo isa sarraysiiya wax kasta oo Ilaah la yidhaahdo ama la caabudo ka wada sarreeya; sidaas daraaddeedna isagu isagoo Ilaah ah ayuu macbudka Ilaah ku fadhiistaa, isaga oo isu muujinaya inuu Ilaah yahay. 2 Tesaloniika 2:2, 3.

Aayadda soddon iyo lix waxay leedahay inuu “isagu is-weynayn doono, oo uu is-kor marin doono ilaah kasta ka sarreeya,” Bawlosna wuxuu leeyahay, “ninkaas dembiga ah ha la muujiyo, kaasoo ah wiilka halaagga; kan ka gees yimaada oo is-kor mariya wax kasta oo Ilaah loogu yeedho ama la caabudo oo dhan.” Si cad ayaa Smith uusan u lahayn wax amar nebinnimo ah oo uu ku sheegto in boqorka ku xusan aayadda soddon iyo lix uu ka duwan yahay boqorkii laga hadlayey aayadaha ka horreeya aayadda soddon iyo lix. Naxwe ahaan, wax cudurdaar ah uma uusan lahayn inuu sameeyo ku-dhaqankiisa khaldan, sheegashadiisuna ahayd inuu sidaas u yeelay maxaa yeelay aayadda soddon iyo lix ma laha wax sifooyin ah oo awoodda baadariga ah, waxay ahayd maroojin Qorniinka lagu sameeyey si loo dhiso fasiraad gaar ahaaneed.

Waxa kale oo aynu haysannaa erayga sii sheegidda oo aad loo hubo; waana wax aad ku wanaagsan tihiin inaad dhegaysataan, sida iftiin ka ifaya meel gudcur ah, ilaa waagu ka baryayo, oo xiddigta waaberiguna ay qalbiyadiinna ka soo baxayso: Idinkoo tan marka hore garanaya, inaan wax sii sheegid ah oo Qorniinka ku jirtaa ahayn mid tafsiir gaar ahaaneed leh. Waayo, wax sii sheegid ahi waagii hore kuma iman doonista dadka, laakiin rag quduus ah oo Ilaah ka yimid ayaa ku hadlay sidii Ruuxa Quduuska ahi u kaxaynayay. 2 Butros 1:19–21.

Intii lagu jiray sannadihii Adventisamka La’odikiya waxaa jiray culimo-diin, wadaaddo, iyo qoraayaal badan oo Adventist ah kuwaas oo ka hadlay inay u arkaan in adeegsiga Smith uu sax yahay iyo in kale. Wadaad u dhashay Australia, Louis Were, oo muddo dheer geeriyooday, ayaa inta badan hawshiisii adeegga ku bixiyey isagoo ka soo horjeeday qaabka nebinimo ee been-abuurka ah ee Smith. Sababta uu uga soo horjeedayna ma ahayn oo keliya in Smith ugu dambayntii ku aqoonsaday boqorka ku yimaada dhammaadkiisa aayadda afartan iyo shanaad inuu yahay Turkiga, balse saldhigga Smith wuxuu kaloo keenay adeegsiyo khaldan oo Armageddoon ah. Sideetamaadkii ama waqti ku dhow ayuu qoraa Adventist ahi qoray buug cinwaankiisu yahay, *Adventists and Armageddon, Have we Misunderstood Prophecy?* Magaca qoraaguna waa Donald Mansell, buugguna weli waa la heli karaa.

Mansell wuxuu raadraacayaa taariikhda horseedday Dagaalkii Koowaad ee Adduunka iyo Dagaalkii Labaad ee Adduunka, isaga oo muujinaya in markii la arkay in labadaas dagaal soo dhowaanayaan, wacdiyayaashii Adventist-ku ay bilaabeen inay adeegsadaan fasiraaddii beenta ahayd ee Smith ee ku saabsan Turkiga oo u socda Yerusaleem dhab ah sida calaamadda Armageddoon iyo dhammaadka dunida. Wuxuu ku caddaynayaa diiwaannada xubinnimada kaniisadda in markii mid kasta oo dagaalladaas ahi soo dhowaanayay, nafaf badan lagu soo kordhiyey xubinnimada kaniisadda Adventist-ka, taas oo ku salaysnayd xoojinta nebiyadeed ee wacdiyayaashu ka soo dheegteen aragtiddii qalloocnayd ee Smith ee Armageddoon.

Markii midkood dagaalladaas dhammaaday, oo saadaalladii khaldanaydna rumoobi waayeen, kaniisaddu waxay lumisay xubno ka badan intii ay ku kasbatay qaabkii nebinnimo ee uu Smith dhisay.

Diidmada Smith ee farriintii aasaasiga ahayd ee Millerites-ka, iyo diyaar u ahaanshihiisii inuu faafiyo fasiraaddiisa gaarka ah ee aayadaha lix iyo soddonaad ilaa shan iyo afartan ee Daniel, caqligiisa ayaa soo saaray hannaan nebiyadeed oo ku dhisnaa dhacdooyinka waqtigaas socda.

Dooddii u dhexaysay Smith iyo James White ee ku saabsan boqorka ku yimaadda dhammaadkiisa aayadda ugu dambaysa ee Daanyeel kow iyo tobnaad, James White wuxuu soo bandhigay mantiq si kooban u metelayay saldhigga nebiyadeed ee bacaadka ah ee Smith. White wuxuu baray in “wax sii sheegiddu taariikh bay soo saartaa, laakiin taariikhdu wax sii sheegid ma soo saarto.”

Wacdiyayaashii Adventism-ka ee shaqaynayey ka hor labadii dagaalba waxay adeegsadeen taariikhda sii socotay si ay u soo bandhigaan qaabka nebinimo ee Armageddoon ee Smith oo khaldan, oo shaqadoodu, taas oo u muuqatay mid si weyn loo barakeeyey intii dagaalladu soo dhowaanayeen, waxay dhalisay khasaare guud markii la muujiyey in qaabkaas nebinimo uu ku salaysnaa fasiraad gaar ahaaneed.

Iska jira nebiyada beenta ah, kuwaas oo idiinku yimaada iyagoo qaba dhar ido, laakiinse gudahooda waxay ka yihiin yeey wax booba. Midhahooda ayaad ku garan doontaan. Dadku miyey qodxan canab kaga guraan, ama yamaarug berdaha kaga gurtaan? Sidaas oo kale geed kasta oo wanaagsan wuxuu dhalaa midho wanaagsan; laakiin geed xun wuxuu dhalaa midho xun. Geed wanaagsan ma dhali karo midho xun, geed xunna ma dhali karo midho wanaagsan. Geed kasta oo aan dhalin midho wanaagsan waa la jaraa, dabkana waa lagu tuuraa. Haddaba midhahooda ayaad ku garan doontaan. Matayos 7:15–20.

Diyaargarowgii Smith ee uu ku faafiyey qaab nebiyadeed gaar ahaaneed oo ku saabsan boqorka ku xusan aayadda lix iyo soddonaad, wuxuu midho u noqday inuu sidoo kale abuurto dabaqid qaldan oo ku saabsan Belaayada Lixaad iyo Armageddoon.

Markaasaa malaggii lixaad wuxuu maddiibaddiisii ku shubay webiga weyn oo Yufraadis ah; biyihiisiina way engegeen, si jidka boqorrada bari uga imanayaa loo diyaariyo. Oo waxaan arkay saddex jinni oo nijaas ah oo u eg rahyo, iyagoo ka soo baxaya afka masduulaagga, iyo afka bahalka, iyo afka nebiga beenta ah. Waayo, iyagu waa ruuxyo jinniyo ah oo calaamooyin sameeya, kuwaas oo u baxa boqorrada dhulka iyo dunida oo dhan, si ay ugu ururiyaan dagaalka maalintaas weyn ee Ilaaha Qaadirka ah. Bal eega, waxaan u imid sida tuug. Waxaa barakaysan kan soo jeeda oo dharkiisa xafida, si aanu qaawan ugu socon oo aan ceebtiisa loo arag. Oo wuxuu iyagii ku wada ururiyey meel afka Cibraaniga lagu yidhaahdo Armageddoon. Muujintii 16:12–16.

Sidii aynu hore u tilmaannay, belaayada lixaad waxay timaaddaa ka dib marka fursadda tijaabada aadanuhu xidhanto; sidaas darteed digniinta ku jirta “dharkiinna xafida” waa inay tixraacdaa arrin imtixaan ah oo dhacda ka hor inta uusan Miikaa’iil istaagin, fursadda tijaabada aadanuhuna xidhmin, oo belaayada kowaad bilaabmin. Belaayada lixaad waxay aqoonsanaysaa hawlaha masduulaagga, bahalka, iyo nebiga beenta ah, kuwaas oo ah isbahaysiga saddex-geesoodka ah ee ku midooba sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Isbahaysigaas saddex-geesoodka ahi waa Rooma Casriga ah, calaamadda aqoonsata oo dhidibada u taagtana isbahaysigaas saddex-geesoodka ah ee Rooma Casriga ahna waa “tuugada dadkaaga,” kuwaas oo “isku

sarraysiia inay aragtida taagaan” oo “dhaca.”

Digniinta belaaayada lixaad, marka la garto, waxay naf u saamaxdaa inay dharkeeda xajisato; laakiin haddii la diido, waxay naf ka tagtaa qaawan, taas oo ah mid ka mid ah shanta sifo ee reer La’odikiya. Astaanta xaqiijisa digniintaas waa tuugada dadkaaga, kuwaas oo is-weyneeya oo ugu dambayntii dhaca. Sulaymaan wuxuu yidhi, haddii dadka Ilaah aanay aragtidaas haysan, way halaagayaan.

Meeshii aan waxyi jirin, dadku way halligmaan; laakiinse kii sharciga xajiya, waa barakaysan yahay. Maahmaahyadii 29:18.

Ereyga Cibraaniga ah ee “hallig” wuxuu ka dhigan yahay “in qaawan laga dhigo”, Yooxanaanna wuxuu qoray, “Waxaa barakaysan kii soo jeeda oo dharkiisa xajiya, si uusan isagoo qaawan u socon oo aan ceebtiisa loo arkin.” Smith wuu ku qaldanaa Boqorka Waqooyi, saldhiggaas nebiyadeed ee beenta ahna wuxuu u saamaxay inuu horumariyo dabaqis nebiyadeed oo, haddii la aqbalo, keenta qaawanaan, taas oo calaamad u ah reer La’odikiya, kuwaas oo afka Rabbiga laga tufay.

Smith wax dhibaato ah kuma qabin inuu ka hor doodo aqoonsigiisii cusub ee beenta ahaa ee Boqorka Waqooyi hortiisa James White, oo ahaa sayga nebiyaddii. Taariikhyahannada Adventist-ka, iyo Sister White, waxay ka hadlaan khilaafkoodii caanka ahaa. Ellen White waxay canaanatay labadaba saygeeda iyo Smith, sababtoo ah waxay oggolaadeen in kala duwanaanshahooda ra’yiga ee ku saabsan cidda uu matalayey boqorka waqooyi ee Daanyeel kow iyo tobnaad lagu soo bandhigo fagaaraha dadweynaha. Daabacaaddii ugu horraysay ee Adventist-ka ee ka dambaysay Niyad-jabkii Weynaa ee 1844, James White wuxuu qoray:

“In Ciise kacay, oo albaabka xidhay, oo u yimid kii Waayeellada ahaa, si uu boqortooyadiisa u helo, bishii 7aad, 1844, taas si buuxda ayaan u rumaysanahay. Eeg Luukos 13:25; Matayos 25:10; Daanyeel 7:13,14. Laakiin istaagidda Miikaa’iil, Daanyeel 12:1, waxay u muuqataa inay tahay dhacdo kale, oo ujeeddo kale leh. Kicitaankiisii 1844, wuxuu ahaa inuu albaabka xidho, oo u yimaado Aabbihiis, si uu u helo boqortooyadiisa, iyo awoodda uu ku xukumo; laakiin istaagidda Miikaa’iil waa inuu muujiyo awooddiisa boqornimo, oo uu hore u haystay, isagoo ku baabbi’inaya kuwa sharka leh, iyo isagoo dadkiisa samatabbixinaya. Miikaa’iil waa inuu istaago wakhtiga uu quwadda ugu dambaysa ee cutubka 11 ku xusan ay dhammaadkeeda gaadho, oo aanay jirin cid caawisa. Quwaddan waa tan ugu dambaysa ee ku tuntata kaniisadda runta ah ee Ilaah; oo maaddaama kaniisadda runta ah weli lagu tuntado, lagana saaro dhammaan masiixiyadda, waxaa ka dhalanaysa in quwaddii ugu dambaysay ee dulmiga lahayd aanay weli ‘dhammaadkeedii gaadhin;’ oo Miikaa’iilna aanu weli istaagin. Quwaddan ugu dambaysa ee ku tuntata quduusiinta waxaa lagu soo bandhigay Muujintii 13:11-18. Tiradiisu waa 666.” James White, A Word to the Little Flock, 8.

Markii Smith soo bandhigay waxa uu ugu yeedhay “iftiin cusub” oo ku saabsan mawduuca “xooggii ugu dambeeyey ee ku jira Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad,” James White wuxuu u arkay dabaqidda Smith, inayan ahayn iftiin cusub, balse ay tahay weerar ka dhan ah aasaaska. Muranka ku saabsan Rooma inay tahay boqorka woqooyi ee Daanyeel kow iyo tobnaad, kaas oo

dhax maray Uriah Smith iyo James White, wuxuu leeyahay sifooyin gaar ah, kuwaas oo innaga oo ah ardayda waxsii sheegidda, ay tahay inaan isu geeyno murannadii kale ee taariikhda Adventist-ka ee ku saabsanaa astaanta Rooma.

Mid ka mid ah sifooyinkaas waa soo gelinta fasiraad gaar ahaaneed. Sifo kale ayaa ah in ku-dhaqangelinta fasiraaddaas gaarka ahi ay u baahan tahay qalloocin naxwe fudud, waayo Smith ma aha oo keliya inuu iska indhatiray in sifo kasta oo nebiyadeed oo ku jirta aayadda soddon iyo lix ay ku socoto Rooma, balse wuxuu sidoo kale iska indhatiray in qaab-dhismeedka naxwuhu dalbanayo in boqorka ku xusan aayadda soddon iyo lix uu yahay isla boqorkii lagu matalay tuducii ka horreeyey.

Mid kale ayaa ah in fasiraadda gaarka ahi ay ahayd diidmo loo diidayo runnada aasaasiga ah. Mid kale ayaa ah in ay ka dhigan tahay diidmo loo diidayo awoodda Ruuxa Waxsii-sheegidda. Sifo kale ayaa ah in fikraddii ugu horraysay ee khaldanayd ee ku saabsan Rooma ay horseedi doonto qaab nebiyadeed oo aan u oggolaanayn qof inuu dharkiisa xajisto isagoo ku sii dhowaanaya dhammaadka wakhtiga nimcada aadanaha. Mid kalena wuxuu ahaa diyaar u ahaanshaha in uu fasiraaddiisa gaarka ah si fagaare ah u faafiyo. Mid kale ayaa ah in fasiraadda gaarka ahi mar walba lagu aqoonsado iftiin cusub. Dhammaan sifooyinkan waxaa lagu matalayaa doodda hadda taagan ee ku saabsan “tuugagga dadkaaga.”

Marka khilaafkii ugu dambeeyey ee Rooma, kaas oo uu astaan u ahaa khilaafkii ugu horreeyey ee Rooma ee lagu aqoonsaday “tuugagga dadkaaga,” lagu daro xariiqda nebiyadeed ee khilaafka Uriyaah Smith iyo James White, waxaan arki doonnaa in dabaqad keliya ay dhisayaan qaabkooda nebiyadeed fasiraad gaar ahaaneed oo diiddan runta aasaasiga ah.

Diidmada runta aasaasiga ah si toos ah waxay u taagan tahay diidmada amar-haynta Ruuxa Waxsii-sheegidda, kaas oo si adag u difaaca runahaas aasaasiga ah. Kooxdaas sidoo kale waxay diyaar u ahaan doontaa inay aragtidooda si cad ugu soo bandhigaan meel fagaare ah, iyaga oo aan loo eegin wax kasta oo walaac ah oo laga muujin karo saamaynta uu waxbariddaasu ku yeelan karto dadka Ilaah ee dunida dacalladeeda ku kala nool.

Isla markiiba sannadkii 1844 ka dib, jiilkii ugu horreeyey ee Adventism-ka, muran kale oo ku saabsan Rooma ayaa la soo bandhigay. Murankaasu wuxuu sii waday in la kiciyo, ilaa aragtidii beenta ahayd laga aqbalay jiilkii saddexaad ee Adventism-ka. Waxaannu u qaadan doonnaa muranka “maalinlaha” inuu yahay kii afraad ee lixda sadar ee aynu hadda ku eegayno qaabka sadar ka dul sadar.

Laakiin ka hor intaan qaadin qodobka afraad ee murannada Rooma, waa in la xusuusnaadaa in maqaalkii hore, markii aynu ka hadlaynay aayadda tobnaad ee Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad, aynu nidhi, “Aayadda tobnaadna si toos ah ayay ugu xidhaysaa ‘toddobada wakhti’ ee Laawiyyintii lix iyo labaatanaad taariikhda qarsoon, hase yeeshee xariiqdaas runta ahi waxay ka baxsan tahay waxa aynu halkan ku soo bandhigayno.”

Uriyaah Ismiid wuxuu hormuud ka ahaa diididdii toddobada wakhti sannadkii 1863. Wuxuu diiday kororkii aqoonta ee mawduucaas ku saabsanaa oo lagu soo bandhigay maqaalladii arrintaas

ku qornaa, kuwaas oo uu qalinka ku duugay Hiraam Edson laguna daabacay Review sannadkii 1856. Macnaha ka dhalanaya in Smith lala xiriiriyo dhaqdhaqaaq soo bandhigay toddobada wakhti, hase yeeshee dabadeed diiday kororka aqoonta ee isla mawduucaas ku saabsan, isaguna sidoo kale wuxuu ka baxsan yahay mawduuca astaamaha hordhaca Smith ee waxa uu ku andacooday inuu yahay iftiin cusub oo ku saabsan boqorka woqooyi; laakiin marka aynu soo gunaanadno dulmarkeenna khadka murannada Adventist-ka ee Rooma, waxaynu ku soo noqon doonaa labadaba muhiimadda aayadda tobnaad ee cutubka kow iyo tobnaad ee Daanyeel, iyo sidoo kale waxa ay ka dhigan tahay diididdii Smith ee farriintii La'odikiya ee timid sannadkii 1856 iyadoo ay la socotay kororkii aqoonta ee toddobada wakhti.

“Iimaankeennii ku saabsan farriimaha malaa’igta koowaad, tan labaad, iyo tan saddexaad waxay ahayd mid sax ah. Calaamadaha waaweyn ee jidka ee aynu soo dhaafnay waa kuwo aan la dhaqaajin karin. In kasta oo ciidammada jahannamo ay isku dayaan inay ka rujayaan aasaaskooda, oo ay ku farxaan fikirka ah inay ku guulaysteen, haddana ma guulaystaan. Tiirarkan runta ahi waxay u taagan yihiin si adag sida buuraha daa’imka ah, iyagoo aan dhaqdhaqaaqin in kasta oo ay jiraan dadaallada oo dhan ee dadka oo ku biiray kuwa Shayddaanka iyo ciidammadiisa. Wax badan baynu baran karnaa, waana inaynu si joogto ah u baarnaa Qorniinka si aynu u aragno in waxyaalahanu sidaas yihiin.” Evangelism, 223.

“Calaamadaha waaweyn ee runta, oo ina tusaya meel-marinteenna taariikhda waxsii sheegista, waa in si taxaddar leh loo ilaaliyaa, si aan loo dumin, looguna beddelin aragtiyo keeni lahaa jahawareer halkii ay ka keeni lahaayeen iftiin dhab ah.” Selected Messages, book 2, 101, 102.

“Wagtigan dadaallo badan ayaa la samayn doonaa si loo gilgilo rumaysadkeenna ku saabsan arrinta meesha quduuska ah; laakiin waa in aynaan liicin. Xitaa biin yar lagama dhaqaajin karo aasaaska rumaysadkeenna. Runtu weli waa run. Kuwa noqda kuwo aan hubin waxay ku sabbayn doonaan aragtiyo qaldan, ugu dambayntiina waxay is arki doonaan iyagoo aan rumaysnayn caddaymihii hore ee aynu haysanay ee ku saabsanaa waxa runta ah. Calaamadaha jidkii hore waa in la ilaaliyo, si aynaan u lumin jihaynteenna.” Manuscript Releases, volume 1, 55